
Indradyumnakritam Karunyastavavarnanam

ઇન્દ્રધુમ્નકૃતં કારુણ્યસ્તવવર્ણનમ્

Document Information

Text title : Indradyumnakritam Karunyastavavarnanam

File name : indradyumnakRRitaMkAruNyastavavarNanam.itx

Category : vishhnu, vishnu, brahmapurANa

Location : doc_vishhnu

Proofread by : PSA Easwaran

Description/comments : brahmapurANa | adhyAya 49/1-71||

Latest update : September 29, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 29, 2024

sanskritdocuments.org

ઇન્દ્રધુમ્નકૃતં કારુણ્યસ્તવવર્ણનમ્

ઇન્દ્રધુમ્ન ઉવાચ ।
વાસુદેવ નમસ્તેઽસ્તુ નમસ્તે મોક્ષકારણ ।
ત્રાહિ માં સર્વલોકેશ જન્મસંસારસાગરાત્ ॥ ૧ ॥
નિર્મલામ્બરસઙ્કાશ નમસ્તે પુરુષોત્તમ ।
સકુર્ષણ નમસ્તેઽસ્તુ ત્રાહિ માં ધરણીધર ॥ ૨ ॥
નમસ્તે હેમગર્ભાભ નમસ્તે મકરધ્વજ ।
રતિકાન્ત નમસ્તેઽસ્તુ ત્રાહિ માં સંવરાન્તક ॥ ૩ ॥
નમસ્તેઽઞ્જનસઙ્કાશ નમસ્તે વિબુધપ્રિય ।
નારાયણ નમસ્તેઽસ્તુ ત્રાહિ માં વરદો ભવ ॥ ૪ ॥
નમસ્તે વિબુધાવાસ નમસ્તે વિબુધપ્રિય ।
નારાયણ નમસ્તેઽસ્તુ ત્રાહિ માં શરણાગતમ્ ॥ ૫ ॥
નમસ્તે બલિનાં શ્રેષ્ઠ નમસ્તે લાઙ્ગલાયુધ ।
ચતુર્મુખ જગદ્ધામ ત્રાહિ માં પ્રપિતામહ ॥ ૬ ॥
નમસ્તે નીલમેઘાભ નમસ્તે ત્રિદશાર્જિત ।
ત્રાહિ વિષ્ણો જગન્નાથ મગ્ન માં ભવસાગરે ॥ ૭ ॥
પ્રલયાનલસઙ્કાશ નમસ્તે દિતિજાન્તક ।
નરસિંહ મહાવીર્ય ત્રાહિ માં દીપ્તલોચન ॥ ૮ ॥
યથા રસાતલાદુર્વી ત્વયા દંટ્રોદ્ધૃતા પુરા ।
તથા મહાવરાહસ્ત્વં ત્રાહિ માં દુઃખસાગરાત્ ॥ ૯ ॥
તવૈતા મૂર્તયઃ કૃષ્ણ વરદાઃ સંસ્તુતા મયા ।
તવેમે બલદેવાદ્યાઃ પૃથગ્રૂપેણ સંસ્થિતાઃ ॥ ૧૦ ॥
અઙ્ગાનિ તવ દેવેશ ગરુત્માદ્યાસ્તથા પ્રભો ।

દિક્ષાલાઃ સાયુધાશ્ચૈવ કેશવાધાસ્તથાઽચ્યુત ॥ ૧૧ ॥

યે ચાન્યે તવ દેવેશ ભેદાઃ પ્રોક્તા મનીષિભિઃ ।

તેઽપિ સર્વે જગન્નાથ પ્રસન્નાયતલોચન ॥ ૧૨ ॥

મયાઽર્ચિતાઃ સ્તુતાઃ સર્વે તથા યૂયં નમસ્કૃતાઃ ।

પ્રયચ્છત વરં મહ્યં ધર્મકામાર્થમોક્ષદમ્ ॥ ૧૩ ॥

ભેદાસ્તે કીર્તિતા યે તુ હરે સદુર્ષણાદયઃ ।

તવ પૂર્જાર્થસમ્ભૂતાસ્તતસ્ત્વયિ સમાશ્રિતાઃ ॥ ૧૪ ॥

ન ભેદસ્તવ દેવેશ વિદ્યતે પરમાર્થતઃ ।

વિવિધં તવ યદ્રૂપમુક્તં તદુપચારતઃ ॥ ૧૫ ॥

અદ્વૈતં ત્વાં કથં દ્વૈતં વક્તું શક્નોતિ માનવઃ ।

એકસ્ત્વં હિ હરે વ્યાપી ચિત્સ્વભાવો નિરઞ્જનઃ ॥ ૧૬ ॥

પરમં તવ યદ્રૂપં ભાવાભાવવિવર્જિતમ્ ।

નિર્લેપં નિર્ગુણં શ્રેષ્ઠં કૂટસ્થમચલં ધ્રુવમ્ ॥ ૧૭ ॥

સર્વોપાધિવિનિર્મુક્તં સત્તામાત્રવ્યવસ્થિતમ્ ।

તદેવાશ્ચ ન જાનન્તિ કથં જાનામ્યહં પ્રભો ॥ ૧૮ ॥

અપરં તવ યદ્રૂપં પીતવસ્ત્રં ચતુર્ભુજમ્ ।

શઙ્ખચક્રગદાપાણિમુકુટાઙ્ગદધારિણમ્ ॥ ૧૯ ॥

શ્રીવત્સોરસ્કસંયુક્તં વનમાલાવિભૂષિતમ્ ।

તદર્શયન્તિ વિબુધા યે ચાન્યે તવ સંશ્રયાઃ ॥ ૨૦ ॥

દેવદેવ સુરશ્રેષ્ઠ ભક્તાનામભયપ્રદ ।

ત્રાહિ માં પદ્મપત્રાક્ષ મગ્નં વિષયસાગરે ॥ ૨૧ ॥

નાન્યં પશ્યામિ લોકેશ યસ્યાહં શરણં વ્રજે ।

ત્વામૃતે કમલાકાન્ત પ્રસીદ મધુસૂદન ॥ ૨૨ ॥

જરાવ્યાધિશતૈર્યુક્તો નાનાદુઃખૈર્નિપીડિતઃ ।

હર્ષશોકાન્વિતો મૂઢઃ કર્મપાશૈઃ સુચન્નિતઃ ॥ ૨૩ ॥

પતિતોહં મહારૌદ્રે ઘોરે સંસારસાગરે ।

વિષમોદકદૃષ્ટ્યારે રાગદ્વેષઝષાકુલે ॥ ૨૪ ॥

ઇન્દ્રિયાવર્તગમ્ભીરે તૃષ્ણાશોકોર્મિસદ્બલે ।
 નિરાશ્રયે નિરાલમ્બે નિઃસારેડત્યન્તયગ્ચલે ॥ ૨૫ ॥
 માયયા મોહિતસ્તત્ર ભ્રમામિ સુચિરં પ્રભો ।
 નાનાજાતિસહસ્રેષુ જાયમાનઃ પુનઃ પુનઃ ॥ ૨૬ ॥
 મયા જન્માન્યનેકાનિ સહસ્રાણ્યયુતાનિ ચ ।
 વિવિધાન્યનુભૂતાનિ સંસારેડસ્મિજ્જનાર્દન ॥ ૨૭ ॥
 વેદાઃ સાઙ્ગા મયાડધીતાઃ શાસ્ત્રાણ્યયુતાનિ ચ ।
 વિવિધાન્યનુભૂતાનિ સંસારેડસ્મિજ્જનાર્દન ॥ ૨૮ ॥
 અસન્તોષાશ્ચ સન્તોષાઃ સગ્ચયાપચયા વ્યયાઃ ।
 મયા પ્રાપ્તા જગન્નાથ ક્ષયવૃદ્ધ્યક્ષયેતરાઃ ॥ ૨૯ ॥
 ભાર્યારિમિત્રબન્ધૂનાં વિયોગાઃ સઙ્ગમાસ્તતા ।
 પિતરો વિવિધા દૃષ્ટા માતરશ્ચ તથા મયા ॥ ૩૦ ॥
 દુઃખાનિ ચાનુભૂતાનિ યાનિ સૌખ્યાન્યનેકશઃ ।
 પ્રાપ્તાશ્ચ બાન્ધવાઃ પુત્રા ભ્રાતરો જ્ઞાતયસ્તથા ॥ ૩૧ ॥
 મયોષિતં તથા સ્ત્રીણાં કોષ્ઠે વિણ્મુત્રપિચ્છલે ।
 ગર્ભવાસે મહાદુઃખમનુભૂતં તથા પ્રભો ॥ ૩૨ ॥
 દુઃખાનિ યાન્યનેકાનિ બાલ્યયૌવનગોચરે ।
 વાર્ધક્યે ચ લૃષીકેશ તાનિ પ્રાપ્તાનિ વૈ મયા ॥ ૩૩ ॥
 મરણે યાનિ દુઃખાનિ યમમાર્ગે યમાલયે ।
 મયા તાન્યનુભૂતાનિ નરકે યાતનાસ્તથા ॥ ૩૪ ॥
 કૃમિકીટદ્રુમાણાં ચ હસ્ત્યશ્વમૃગપક્ષિણામ્ ।
 મહિષોદ્ભ્રુગવાં ચૈવ તથાડન્યેષાં વનૌકસામ્ ॥ ૩૫ ॥
 દ્વિજાતીનાં ચ સર્વેષાં શૂદ્રાણાં ચૈવ યોનિષુ ।
 ધનિનાં ક્ષત્રિયાણાં ચ દરિદ્રાણાં તપસ્વિનામ્ ॥ ૩૬ ॥
 નૃપાણાં નૃપભૃત્યાનાં તથાડન્યેષાં ચ દેહિનામ્ ।
 ગૃહેષુ તેષામુત્પન્નો દેવ ચાહં પુનઃ પુનઃ ॥ ૩૭ ॥
 ગતોડસ્મિ દાસતાં નાથ ભૃત્યાનાં બહુશો નૃણામ્ ।
 દરિદ્રત્વં ચેશ્વરત્વં સ્વામિત્વં ચ તથા ગતઃ ॥ ૩૮ ॥

હતો મયા હતાશ્ચાન્યે ધાતિતો ધાતિતાસ્તથા ।
 દત્તં મમાન્યૈરન્યેભ્યો મયા દત્તમનેકશઃ ॥ ૩૯ ॥
 પિતૃમાતૃસુહૃદ્ભ્રાતૃકલત્રાણાં કૃતેન ચ ।
 ધનિનાં શ્રોત્રિયાણાં ચ દરિદ્રાણાં તપસ્વિનામ્ ॥ ૪૦ ॥
 ઉક્તં દૈન્યં ચ વિવિધં ત્યક્ત્વા લજ્જા જનાર્દન ।
 દેવતિર્ઝર્મનુષ્યેષુ સ્થાવરેષુ ચરેષુ ચ ॥ ૪૧ ॥
 ન વિદ્યતે તથા સ્થાનં યત્રાહં ન ગતઃ પ્રભો ।
 કદા મે નરકે વાસઃ કદા સ્વર્ગે જગત્પતે ॥ ૪૨ ॥
 કદા મનુષ્યલોકેષુ કદા તિર્યગ્ગતેષુ ચ ।
 જલયન્ત્રે યથા ચક્રે ઘટી રજ્જુનિબન્ધના ॥ ૪૩ ॥
 યાતિ ચોર્ધ્વમધશ્ચૈવ કદા મધ્યે ચ તિષ્ઠતિ ।
 તથા ચાહં સુરશ્રેષ્ઠ કર્મરજ્જુસમાવૃતઃ ॥ ૪૪ ॥
 અધશ્ચોર્ધ્વં તથા મધ્યે ભ્રમન્ ગચ્છામિ યોગતઃ ।
 એવં સંસારચક્રેઽસ્મિન્ ભૈરવે રોમહર્ષણે ॥ ૪૫ ॥
 ભ્રમામિ સુચિરં કાલં નાન્તં પશ્યામિ કર્ણિચિત્ ।
 ન જાને કિં કરોમ્યદ્ય હરે વ્યાકુલિતેન્દ્રિયઃ ॥ ૪૬ ॥
 શોકતૃષ્ણાભિભૂતોઽહં કાન્દિશીકો વિચેતનઃ ।
 ઇદાનીં ત્વામહં દેવ વિહ્વલઃ શરણં ગતઃ ॥ ૪૭ ॥
 ત્રાહિ માં દુઃખિતં કૃષ્ણ મગ્નં સંસારસાગરે ।
 કૃપાં કુરુ જગન્નાથ ભક્તં માં યદિ મન્યસે ॥ ૪૮ ॥
 ત્વદૃતે નાસ્તિ મે બન્ધુર્યોઽસૌ ચિન્તાં કરિષ્યતિ ।
 દેવ ત્વાં નાથમાસાદ્ય ન ભયં મેઽસ્તિ કુત્રચિત્ ॥ ૪૯ ॥
 જીવિતે મરણે ચૈવ યોગક્ષેમેઽથ વા પ્રભો ।
 યે તુ ત્વાં વિધિવદેવ નાર્યયન્તિ નરાધમાઃ ॥ ૫૦ ॥
 સુગતિસ્તુ કથં તેષાં ભવેત્સંસારબન્ધનાત્ ।
 કિં તેષાં કુલશીલેન વિદ્યથા જીવિતેન ચ ॥ ૫૧ ॥
 યેષાં ન જાયતે ભક્તિર્જગદ્ધાતરિ કેશવે ।

પ્રકૃતિં ત્વાસુરીં પ્રાપ્ય ચે ત્વાં નિન્દન્તિ મોહિતાઃ ॥ ૫૨ ॥

પતન્તિ નરકે ઘોરે જાયમાનાઃ પુનઃ પુનઃ ।

ન તેષાં નિષ્કૃડિસ્તસ્માદ્વિધતે નરકાર્ણવાત્ ॥ ૫૩ ॥

યે દૂષયન્તિ દુર્વૃત્તાસ્ત્વાં દેવ પુરૂષાધમાઃ ।

યત્ર યત્ર ભવેજ્જન્મ મમ ક્રમનિબન્ધનાત્ ॥ ૫૪ ॥

તત્ર તત્ર હરે ભક્તિસ્ત્વયિ ચાસ્તુ દૃઢા સદા ।

આરાધ્ય ત્વાં સુરા દૈત્યા નરાશ્ચાન્યેડપિ સંયતાઃ ॥ ૫૫ ॥

અવાપુઃ પરમાં સિદ્ધિં કસ્ત્વાં દેવ ન પૂજયેત્ ।

ન શક્નુવન્તિ બ્રહ્માદ્યાઃ સ્તેતું ત્વાં ત્રિદશા હરે ॥ ૫૬ ॥

કથં માનુષબુદ્ધ્યાડહં સ્તૌમિ ત્વાં પ્રકૃતેઃ પરમ્ ।

તથા ચાજ્ઞાનભાવેન સંસ્તુતોડસિ મયા પ્રભો ॥ ૫૭ ॥

તત્ક્ષમસ્વાપરાધં મે યદિ તેડસ્તિ દયા મયિ ।

કૃપાપરાધેડપિ હરે ક્ષમાં કુર્વન્તિ સાધવઃ ॥ ૫૮ ॥

તસ્માત્રસીદ દેવેશ ભક્તસ્નેહં સમાશ્રિતઃ ।

સ્તુતોડસિ યન્મયા દેવ ભક્તિભાવેન ચેતસા ।

સાઙ્ગં ભવતુ તતસર્વં વાસુદેવ નમોડસ્તુ તે ॥ ૫૯ ॥

(ફલશ્રુતિઃ)

બ્રહ્મોવાચ ।

ઇત્થં સ્તુતસ્તદા તેન પ્રસન્નો ગરુડધ્વજઃ ।

દદૌ તસ્મૈ મુનિશ્રેષ્ઠાઃ સકલં મનસેષ્ણિતમ્ ॥ ૬૦ ॥

યઃ સમ્પૂજ્ય જગન્નાથં પ્રત્યહં સ્તૌતિ માનવઃ ।

સ્તોત્રેણાનેન મતિમાન્સ મોક્ષં લભતે ધ્રુવમ્ ॥ ૬૧ ॥

ત્રિસન્ધ્યં યો જપેદ્વિદ્વાનિદં સ્તોત્રવરં શુચિઃ ।

ધર્મં ચાર્થં ચ કામં ચ મોક્ષં ચ લભતે નરઃ ॥ ૬૨ ॥

યઃ પઠેચ્છૃણુયાદ્વાડપિ શ્રાવયેદ્વા સમાહિતઃ ।

સ લોકં શાશ્વતં વિષ્ણોર્યાતિ નિર્ઘૃતકલ્મષઃ ॥ ૬૩ ॥

ધન્યં પાપહરં ચેદં ભુક્તિમુક્તિપ્રદં શિવમ્ ।

ગુહ્યં સુદુર્લભં પુણ્યં ન દેયં યસ્ય કસ્યચિત્ ॥ ૬૪ ॥

ન નાસ્તિકાય મૂર્ખાય ન કૃતપ્રાય માનિને ।
ન દુષ્ટમતયે દધાત્રાભક્તાય કદાચન ॥ ૬૫ ॥
દાતવ્યં ભક્તિયુક્તાય ગુણશીલાન્વિતાય ચ ।
વિષ્ણુભક્તાય શાન્તાય શ્રદ્ધાનુષ્ઠાનશાલિને ॥ ૬૬ ॥
ઇદં સમસ્તાઘવિનાશહેતુઃ કારુણ્યસંજ્ઞં સુખમોક્ષદં ચ ।
અશેષવાઙ્માફલદં વરિષ્ઠે સ્તોત્રં મયોક્તં પુરુષોત્તમસ્ય ॥ ૬૭ ॥
યે તં સુસૂક્ષ્મં વિમલા મુરારિં ધ્યાયન્તિ નિત્યં પુરુષં પુરાણમ્ ।
તે મુક્તિભાજઃ પ્રવિશન્તિ વિષ્ણું મન્ત્રૈર્યથાઽઽજયં હૃતમધ્વરાગ્નૌ ॥ ૬૮ ॥
એકઃ સ દેવો ભવદુઃખહન્તા પરઃ પરેષાં ન તતોઽસ્તિ ચાન્યત્ ।
દ્ર(અ)ષ્ટા સ પાતા સ તુ નાશકર્તા વિષ્ણુઃ સમસ્તાખિલસારભૂતઃ ॥ ૬૯ ॥
કિં વિદ્યયા કિં સ્વગુણૈશ્ચ તેષાં યજ્ઞૈશ્ચ દાનૈશ્ચ તપોભિરુગ્રૈઃ ।
યેષાં ન ભક્તિર્ભવતીહ કૃષ્ણો જગદ્ગુરૌ મોક્ષસુખપ્રદે ચ ॥ ૭૦ ॥
લોકે સ ધન્યઃ સ શુચિઃ સ વિદ્વાન્ મખૈસ્તપોભિઃ સ ગુણૈર્વરિષ્ઠઃ ।
જ્ઞાતા સ દાતા સ તુ સત્યવક્તા યસ્યાસ્તિ ભક્તિઃ પુરુષોત્તમાખ્યે ॥ ૭૧ ॥
ઇતિ બ્રહ્મપુરાણે એકોનપચ્ચાશત્તમાઽધ્યાયાન્તર્ગતં
ઇન્દ્રધુમ્નકૃતં કારુણ્યસ્તવવર્ણનં સમાપ્તમ્ ।

બ્રહ્મપુરાણ । અધ્યાય ૪૯/૧-૭૧ ॥

brahmapurANa . adhyAya 49/1-71..

Proofread by PSA Easwaran

Indradymnakritam Karunyastavavarnanam
pdf was typeset on September 29, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

